

London Philharmonic Orchestra

Dima Slobodeniouk - dirigent
Christian Tetzlaff – viool

Lotta Wennäkoski
(1970)

Hava (2007)

Jean Sibelius
(1865-1957)

Vioolconcert in d opus 47 (1903/05)

Allegro moderato

Adagio di molto

Allegro, ma non tanto

PAUZE

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski
(1840-1893)

Symfonie nr. 5 in e opus 64 (1888)

Andante – Allegro con anima – Molto più
tranquillo

Andante cantabile, con alcuna licenza

Valse. Allegro moderato – Trio

Finale: Andante maestoso – Allegro vivace

– Meno mosso

Programmatoelichting

Wennäkoski

De in 1970 in Finland geboren Lotta Wennäkoski componiste kreeg in 2007 kreeg een compositieopdracht van een Fins orkest, het Tapiola Sinfonietta dat toen 20 jaar bestond. Het werk is getiteld 'Hava' en het ging op 11 januari het jaar daarop in première in Tapiola (gemeente Espoo). Wennäkoski mag Fins zijn, de inspiratie voor Hava was Hongaars. Ooit studeerde ze als 19-jarige viool in Boedapest aan het Béla Bartók Conservatorium. 'Hava' is het Hongaarse woord voor sneeuw. 'Toen ik me met Hava bezighield,' aldus de componiste, 'speelde ik vooral met het idee dat muziek zich echt [...] met een bepaald onderwerp kan bezighouden, zoals een roman een thema behandelt: vanuit verschillende gezichtspunten, steeds in een nieuw licht, gebruikmakend van een eigen taal. Het simpele uitgangspunt van Hava is vallen of opstijgen; je moet natuurlijk eerst opstaan voordat je valt.' 'Hava' associeert Wennäkoski ook met de Finse woorden 'ruisen' en 'waakzaam'.

Sibelius

En zo betrad Jean Sibelius – een andere Fin – dan alsnog het solistenpodium, zij het dat hij rustig in de zaal kon blijven zitten. Wat wel zo prettig was voor iemand wiens zenuwen niet al te sterk waren en die na zijn vioolstudie nooit meer als violist had willen optreden. Zijn Vioolconcert is meteen het mooiste soloconcert ooit in Scandinavië gecomponeerd. Gek dan, dat

het eerst geen succes was. Enkele persreacties na de première: 'Zacht gezegd vervelend,' 'een verloren strijd,' 'een misgreep'. Toe maar... Waarschijnlijk lag dat niet zozeer aan Sibelius als wel aan de hevig ploeterende en zwetende solist die het stuk niet de baas kon op die gedenkwaardige 4 februari 1904 in Helsinki. Toch trok Sibelius het zich persoonlijk aan. Hij maakte allerlei wijzigingen, verwijderde onder meer een tweede, Bach-achtige cadens. Nu werd het heel anders ontvangen en Sibelius' vioolconcert werd al spoedig over de hele wereld gespeeld. Toen iemand de finale eens 'een polonaise voor poolberen' noemde, was dat absoluut goedaardig bedoeld.

Tsjaikovski

'Ja, die is afschuwelijk,' beaamde Tsjaikovski onmiddellijk. Hij was in gesprek met collega Brahms, die in februari 1889 speciaal een dagje langer in Hamburg was gebleven om een repetitie bij de wonen van Tsjaikovski's nieuwe symfonie, de Vijfde. Ze hadden het over de finale. En het leek of Brahms de bange vermoedens van Tsjaikovski zelf onder woorden bracht: 'Er deugt niets aan,' had de Russische componist zijn weldoenster Natasja von Meck geschreven, 'de muziek is [...] nogal bombastisch, incoherent en bedrieglijk' (hier heeft Tsjaikovski het zelfs over de hele symfonie). Hij was nu eenmaal een aartssomberaar. Want gelukkig, voordat Brahms' oordeel en zijn eigen pessimisme

bewaarheid hadden kunnen worden, was de Moskouse première daar en die werd juichend begroet.

De Vijfde is persoonlijke muziek. Angst, vertwijfeling, noodlottige gedachten drukt hij uit. Op een kladje noteerde Tsjaikovski over het eerste deel: 'Inleiding. Volledige onderwerping aan het Noodlot, of, wat op hetzelfde neerkomt, aan de ondoorgrondelijke besluiten van de Voorzienigheid. Allegro (I) suizingen, twijfels, klachten, verwijten aan XXX. (II) Zal ik mijzelf in de omhelzing van het Noodlot werpen?' Het kreunend Noodlot klinkt direct in maat 1, komt voor rekening van de klarinet; het zal steeds, in elk deel, weer de kop op steken, misschien wel het meest bruusk en dramatisch halverwege de schitterende idylle van het tweede deel. Zelfs de onbezorgde wals is er niet vrij van. Aan het begin van de finale lijkt het dan overwonnen (het Noodlots-thema klinkt in majeur) maar een forse strijd is nog nodig voor het in de coda triomfantelijk overwonnen wordt. (Stephen Westra)

Het **London Philharmonic Orchestra** is al sinds zijn oprichting in 1932 door Sir Thomas Beecham een van de meest vooraanstaande orkesten ter wereld. Het heeft zijn thuishaven in Southbank Centre's Royal Festival Hall, Londen. Daarnaast is het in residentie in Brighton, Eastbourne, Saffron Walden en bij de Glyndebourne Festival Opera. Grote dirigenten die het LPO leidden, waren Sir Adrian Boult, Bernard Haitink, Sir Georg Solti en Kurt Masur. Sinds 2021 is Edward Gardner chef-

dirigent; Karina Cannellakis is momenteel chef-gastdirigent. Velen zullen het orkest kennen van hun soundtrack voor de Lord of the Rings films. Het maakte ook 120 opnamen voor zijn eigen LPO-label.

De Fins-Russische dirigent **Dima Slobodeniouk** studeerde aanvankelijk viool in Moskou maar deed later directie in Finland bij Jorma Panula en Esa-Pekka Salonen. Momenteel is hij chef-dirigent van het Orquesta Sinfónica de Galicia en het Symfonieorkest van het Finse Lahti. Hij staat ook voor gerenommeerde orkesten als de Berliner Philharmoniker, het New York Philharmonic Orchestra en het Koninklijk Concertgebouworkest. Slobodeniouk is artistiek leider van het Sibelius Festival; onderdeel daarvan is het Nursery Project waar jonge componisten hun composities kunnen presenteren. Cd's maakte Dima van werk van o.a. Sibelius, Salonen en Wennäkoski.

De violist **Christian Tetzlaff** staat al meer dan 20 jaar aan de wereldtop. Jaarlijks geeft hij meer dan 100 concerten en recitals. Zo concerteerde hij met de Berliner Philharmoniker, het New York Philharmonic Orchestra en de grote Londense orkesten. Hij was artist in residence bij het Nederlands Philharmonisch Orkest. Samen met zijn zus, de celliste Tanja Tetzlaff en pianist Lars Vogt vormt hij een pianotrio en hij heeft ook zijn eigen Tetzlaff Quartett. Zijn recente opname van Bartók's vioolconcerten leverde hem een Gramophone Classical Music Award op.

Binnenkort in Muziekgebouw Eindhoven

WO 12 MRT

Bergen Philharmonic Orchestra

Miah Persson in Strauss' Vier letzte Lieder

VR 16 MEI

Nederlands Philharmonisch Orkest & Lorenzo Viotti

Viotti's afscheidstournee

MA 9 JUN

Camerata Salzburg & Janine Jansen

Janine schittert in Mendelssohn

Zullen we Vrienden worden?

M-Friends draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.



onze concerten worden
mede mogelijk gemaakt door

ASML  **EINDHOVEN**